

Friedrich Pohl helpt imker stap voor stap de varroamijt aan te pakken

Tekst Piet van Dijk, foto Abe Maaijen

Er is nog nooit een wondermiddel gevonden tegen de varroamijt, zegt de ook in Nederland bekende Duitse bijengezondheidsdeskundige dr. Friedrich Pohl (60) uit Bremen. En dat zal er ook wel niet komen, verwacht hij.

Zijn boodschap: de imker die met succes de verspreiding van varroa wil tegengaan en zijn volken zo veel mogelijk wil vrijwaren van de virussen die de mijt verspreidt, moet aan zorgvuldig management doen. En met name de voordelen van een zelf gereguleerde broedloze periode uitbuiten. Ook voor de gewone hobbyimker is dat haalbaar.

Dat is de hoofdlijn in zijn nieuwe boek over varroabestrijding, dat in september vorig jaar in het Duits verscheen en inmiddels ook in Nederland wordt verkocht: *'Varroamilbe einfach und sicher bekämpfen'* (varroamijt eenvoudig en effectief bestrijden). Een vertaling staat nog niet gepland. Pohl publiceert al vele jaren over varroabestrijding. In 1998 promoveerde hij in Bremen op 'Varroa en secundaire infecties', in 2008 verscheen het boek *Varroose erkennen und erfolgreich bekämpfen* van hem over het bestrijden van de varroamijt. Zijn boek *Bijen houden, hoe doe je dat?* wordt in Nederland vaak gebruikt bij beginnerscursussen.

Broedloze pauze

Waarom dan nu toch weer een boek over varroabestrijding, na alle vele publicaties? Pohl, die zijn boek inleidde op een studiedag over bijengezondheid in Boskoop, georganiseerd door de Groep Zuid-Holland van de NBV, legt het in een vrij moment graag uit. "Het zwaartepunt van dit boek ligt op het management om met de bijen een broedloze pauze te creëren om mijten te kunnen uitschakelen, want zij zijn voor hun voortplanting afhankelijk van open broed. Dat is het grootste verschil met mijn eerste boek, dat vooral ging over het gebruik van bestrijdingsmiddelen om mijten te doden."

Het opzettelijk door de imker creëren van een broedloze pauze, waardoor de mijtenpopulatie zich niet kan vermeerderen en de vrouwtjes minder vruchtbaar worden, is niet nieuw. Pohl vindt echter dat deze methode veel meer standaard mag worden bij de gewone hobbyimker. "Veel imkers die al jaren bijen houden, blijven hun oude methode gebruiken."

Friedrich Pohl (rechts) in gesprek met redacteur Piet van Dijk

Mierenzuur

"Zo wordt mierenzuur nog steeds als enige en meervoudige behandeling gebruikt, wat ik afraad alleen al vanwege de vele bijwerkingen. Ik geef de voorkeur aan de meer bijvriendelijke behandelingen in een broedloze fase, bijvoorbeeld door het sproeien van oxaalzuur. Mierenzuur wordt pas in de late zomer of herfst gebruikt als het echt nodig mocht zijn."

Benut de voordelen van een broedloze pauze

Pohl heeft waargenomen dat veel imkers de methode van de broedloze periode niet toepassen, omdat ze denken dat het te ingewikkeld is. Pohl heeft zich beijverd om elke methode van het bestrijden van varroa stap voor stap uit te leggen in schema's met eenvoudige grafieken. "De schema's zijn net puzzeldelen. Het gaat om het leggen van de juiste puzzelstukjes achter elkaar." Hij bespreekt drie methoden: als eerste de broedpauze, als tweede biotechnische maatregelen toepassen zoals darrenbroed snijden, hyperthermie (het broed verwarmen zodat de mijt sterft) en een arrestraam (de koningin vastzetten in een raam) en als derde 'zachte' chemie (dat wil zeggen met organische zuren en oliën).

Het gebruik van schema's, die stap voor stap de imker bij de hand nemen, heeft al veel imkers overtuigd van het nut van broedpauzes, zo heeft hij gemerkt bij lezingen en boekpresentaties. "De eenvoud van de schema's heeft veel imkers overtuigd. 'O nu heb ik het pas begrepen' vertellen ze me. In Duitsland zijn al veel imkerverenigingen begonnen dat met elkaar te organiseren. De methoden zijn niet nieuw, maar nu beginnen de imkers om te schakelen. Mijn doel is: de varroamijt eenvoudig, doeltreffend én bijvriendelijk te bestrijden."

Het hele jaar bestrijden

De aanpak van varroa is niet iets waar de imker alleen in de zomer na de laatste oogst en dan nog een keer in december mee bezig is. "Aan het bestrijden van varroa, ook preventief, moet je het hele jaar denken," zegt hij. Een heel hoofdstuk besteedt hij dan ook aan de diagnose van varroa in de imkerpraktijk. Al in april moet de imker beginnen met het

regelmatig controleren van de wasmul elke twee, drie weken. "Immers, geen behandeling zonder een goede diagnose," zegt Pohl.

In zijn boek noemt hij ook uitvoerig de nadelen op die er zijn van diverse middelen om mijten te bestrijden. Zo vindt hij middelen die gebaseerd zijn op tijmolie, zoals Apiguard en Thymovar, niet altijd geschikt. "Thymol heeft warmte nodig anders werkt het niet. Een nadeel is ook dat het residuen in was achterlaat, een olieachtige stof die wij niet in onze kunstraat willen hebben." ♦

Literatuur

Pohl, Friedrich. Varroamilbe – einfach und sicher bekämpfen.

Uitg. Franckh-Kosmos-Verlags-GmbH & Co. KG, Stuttgart, 2023, 159 blz. ISBN 978-3-440-17565-1. 24 euro.